REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINACAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

PRODHIM BIMOR

Niveli III i KSHK
(1-vjeçar)

(Në drejtimin mësimor "Bujqësi")

Kodi: H6-III-20

Miratoi.

MINISTRI

Tiranë, 2020

Përmbajtja.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK), të drejtimit mësimor “Bujqësi”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK.

III. Plani mësimor për profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK.

IV. Udhëzime për planin mësimor

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Prodhim bimor”, niveli III i KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, të drejtimit "Bujqësi".

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin "Prodhim bimor" niveli III i KSHK, të drejtimit "Bujqësi", është *"zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t'u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me prodhimin bimor"*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve.

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë.
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehitë, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm.
- mbështetje për t'u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t'i zbatuar ato me rreptësi.
- mbështetje për t'u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës.
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale.
- mbështetje për t'u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale.
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profili "Prodhim bimor", niveli III i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor" niveli III i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që.

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor "Bujqësi", niveli II të KSHK.
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- kanë aftësi të kufizuara, për të cilët shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitet reale të këtyre shkollave, atëherë, MFE përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim arsimit në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore.

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.

- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efiçente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integrimeve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënit të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuara.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin II të KSHK, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me veprimtaritë profesionale të prodhimit bimor.
- Të bëjë organizimin e vogël të punës në punimet që lidhen me prodhimin bimor.
- Të interpretojë, plotësojë dhe përgatisë dokumentacionin teknik të prodhimit bimor.
- Të zbatojë standardet e profesionit që lidhen me punimet dhe shërbimet në prodhimin bimor.
- Të përgatisë tokën për mbjelljen e kulturave të ndryshme të arave.
- Të kryejë mbjelljen e kulturave të ndryshme të arave.
- Të kryejë shërbimet agroteknike ndaj kulturave të ndryshme të arave.
- Të kryejë vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të kulturave të ndryshme të arave.
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë e të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punëve dhe shërbimeve në prodhimin bimor.

III. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t'i drejtohet tregut të punës për t'u punësuar në ndërmarrje publike ose biznese private të prodhim bimorsë, ferma të ndryshme të prodhimeve bujqësore, si dhe për t'u vetëpunësuar në veprimtari që lidhen me prodhim bimornë. Mbas një përvoje pune dhe trajnimeve të mëtejshme, ai mund të krijojë një biznes të vogël në punimet dhe shërbimet që kryhen në fushën e prodhim bimor dhe të punësojë të tjerë në të.
Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin IV të KSHK (teknik/manaxherial) të arsimit profesional (njëvjeçar) në drejtimin "Bujqësi", për të fituar diplomën e "Maturës shtetërore profesionale", me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK

Plani mësimor për profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK			
Nr	**Kodi**	**Lëndët dhe modulet mësimore**	**Orët javore/ vjetore**
			Klasa 12
A.		**Lëndët e përgjithshme** (Gjithsej)	**8/9** (272/306)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		TIK	1
7		Edukim fizik, sporte, shëndet	1
B.		**Lëndët profesionale** (Gjithsej)	**7 (238)**
1	L-17-157-20	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-14-533-20	Prodhim bimor	4
3	L-14-332-20	Përpunimi i prodhimit bimor	1
C.		**Module të detyruar të praktikës profesionale** (Gjithsej)	**12 (408)**
1	M-14-1648-20	Përgatitja e tokës për mbjelljen e kulturave të arave	102
2	M-14-1649-20	Mbjellja e kulturave të arave	120
3	M-14-1650-20	Kryerja e shërbimeve agroteknike ndaj kulturave të arave	102
4	M-14-1651-20	Vjelja dhe ruajtja e prodhimit bimor	51
5	M-14-945-20	Vlerësimi i materialit bimor për prodhimtari	33
D.		**Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar** (Gjithsej)	**3 (102)**
1	M-14-946-20	Analizimi i cilësive të farës për mbjellje	51
2	M-08-1652-20	Prodhimi i vajit nga kulturat vajore	51
3	M-14-947-20	Ujitja e bimëve të arave dhe perimeve	51
4	M-14-1653-20	Prodhimi i farës së perimeve	51
		Gjithsej A+B+C+D	**30/31** (1020/ 1054)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime)
Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).
Një orë mësimore zgjat 45 minuta.
Kurrikuli i arsimit profesional në profilin "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare.

– Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për profilet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
– Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
– Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
– Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin te ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.
E rëndësishme është që ***planifikimi i mësimdhënies*** të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integrimit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.
Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përmbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.
Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i "të nxënit duke bërë" duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK.
Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.
Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilin profesional "Prodhim bimor".

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.
Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme.

a) Provimi i teorisë profesionale të integruar.
b) Provimi i praktikës profesionale të integruar.
Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e ndërtimit, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit III të KSHK.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor "Prodhim bimor", niveli III i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë.
a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
b) Të dhëna për rezulatet e arrritura nga nxënësi.
- rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale,
- rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit III të KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda "Bazat e sipërmarrjes" (L-17-157-20). Kl. 12 – 68 orë

- **Synimet e lëndës "Bazat e sipërmarrjes", kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Bazat e sipërmarrjes", kl.12, nxënësit duhet:
- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe rolin e sipërmarrjes në kontektin individual dhe shoqëror
- të përshkruajnë veçoritë e sjelljes sipërmarrëse të individëve
- të analizojnë aftësitë dhe mundësitë personale në kontektin e nismave sipërmarrëse
- të bëjnë vlerësimin e kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive të tyre për karrierën e ardhëshme
- të zbatojnë procedurat për zgjidhjen e problemeve dhe marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me to.
- të mbajnë qëndrim kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve të mundshme
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e etikës së komunikimit dhe negocimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e punës individuale dhe të punës në grup
- të analizojnë veçoritë e gatishmërisë, iniciativës dhe motivimit në kontekste të ndryshme jetësore
- të tregojnë përgjegjësi individuale dhe shoqërore në kontekste të ndryshme jetësore
- të planifikojnë, sigurojnë dhe përdorin me efiçiencë burimet e ndryshme si mjedisin, burimet njerëzore, paratë, kohën etj.
- të përshkruajnë veçoritë dhe kërkesat për udhëheqjen e sipërmarrjeve të ndryshme
- të përshkruajnë veçoritë dhe impaktin e globalizimit, informacionit, mjedisit dixhital dhe mediave sociale në shoqërinë e sotme dhe të së ardhmes
- të përshkruajnë veçoritë e sipërmarrjes së biznesit dhe të sipërmarrjes sociale
- të përshkruajnë format e ndryshme të organizimit të sipërmarrjeve dhe karakteristikat e tyre
- të analizojnë faktorët që ndikojnë në veprimtarinë e sipërmarrjeve, të tillë si tregjet, klientela, konkurenca, kostot etj.
- të përshkruajnë mjedisin ligjor dhe fiskal të sipërmarrjeve
- të përshkruajnë mërrëdhëniet e punës në një sipërmarrje.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Bazat e sipërmarrjes", kl.12 - 68 orë**

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe roli i sipërmarrjes	3 orë
Tema 2	Aftësitë dhe sjellja sipërmarrëse	3 orë
Tema 3	Vetvlerësimi i potencialit personal	3 orë
Tema 4	Vlerësimi i kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive	4 orë
Tema 5	Zgjidhja e problemeve dhe vendimmarrja	4 orë
Tema 6	Qëndrimi kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve	3 orë
Tema 7	Etika e komunikimit dhe negocimit	4 orë
Tema 8	Puna individuale dhe puna në grup	4 orë

Tema 9	Gatishmëria, iniciativa dhe motivimi	3 orë
Tema 10	Përgjegjësia individuale dhe shoqërore	3 orë
Tema 11	Menaxhimi efiçient i burimeve	3 orë
Tema 12	Aftësitë udhëheqëse në kontekstin e sipërmarrjes	3 orë
Tema 13	Globalizimi, informacioni, mjedisi dixhital dhe mediat sociale	5 orë
Tema 14	Sipërmarrja e biznesit dhe sipërmarrja sociale	3 orë
Tema 15	Format e organizimit të sipërmarrjeve	5 orë
Tema 16	Konteksti i sipërmarrjeve, tregjet, klientela, konkurenca, kostot etj.	6 orë
Tema 17	Mjedisi ligjor i sipërmarrjeve	5 orë
Tema 18	Marrëdhëniet e punës	4 orë

2. Lënda "Prodhim bimor" (L-14-533-20). Kl. 12 –136 orë

- **Synimet e lëndës "Prodhimi bimor", kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Prodhim bimor", kl.12, nxënësit duhet.

- Të përshkruajnë vlerat ekonomike dhe rëndësinë që ka prodhimi bimor në ekonominë e vendit.
- Të bëjnë dallimin midis sistemeve të ndryshme si: sistemi natyral, tradicional, intensiv, dhe organik i prodhimit bimor.
- Të përshkruajnë strukturën, karakteristikat e kultivarëve të grurit, si dhe veçoritë e kultivimit të grurit sipas zonave klimatiko-tokësore.
- Të përshkruajnë rolin dhe qëllimet e prodhimit të thekrës, elbit dhe tërshërës në ditët e sotme.
- Të përshkruajnë veçoritë e prodhimit të tritikaleve, tepës dhe okrës.
- Të përshkruajnë strukturën e hibrideve të misrit, karakteristikat e tyre dhe veçoritë e kultivimit të tyre sipas zonave klimatiko-tokësore.
- Të përshkruajnë agroteknologjinë e kultivimit të misrit hamullor.
- Të përshkruajnë specifikat e sëmundjeve dhe dëmtuesve kryesorë drithërave, si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të theksojnë momentet kryesore të agroteknologjisë së kultivimit të orizit.
- Të përshkruajnë strukturën e bishtajoreve për kokërr, llojet e fasules që kultivohen në vendin tonë.
- Të përshkruajnë kultivimin e fasules për kokërr sipas zonave klimatiko-tokësore në vendin tonë, si dhe mënyrat e kultivimit të fasules të bashkëshoqëruar.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të sojës krahasuar me fasulen.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të bathës, bizelës, qiqrës dhe thjerrëzës.
- Të përshkruajnë sëmundjet dhe dëmtuesit e bimëve bishtajore, si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të bimëve industriale vajore si luledielli, kikiriku, recini dhe susami.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të bimëve industriale sheqerore si panxhari i sheqerit.
- Të përshkruajnë tipet, llojet, karakteristikat e llojeve, cilësitë fiziko-kimike të duhanit dhe veçoritë e kultivimit të tij sipas zonave klimatiko-tokësore.

- Të përshkruajnë mënyrat e tharjes dhe të manipulimit të prodhimit të duhanit.
- Të përshkruajnë veçoritë e kultivimit të bimëve industriale fijore si pambuku, liri dhe kërpi.
- Të përshkruajnë qëllimin e kultivimit, klasifikimin e bimëve aromatike, sipas përdorimit dhe ndikimin e faktorëve mjedisor në prodhimin e tyre.
- Të përshkruajnë procesin e mbledhjes, tharjes dhe përpunimit paraprak të bimëve aromatike.
- Të përshkruajnë bimët aromatike kryesore që përdoren në farmaceutikë si angjelika, bar blete, valeriana, kamomili, luletogëza, timusi, pelini, trëndafili i egër etj.
- Të përshkruajnë bimët aromatike kryesore që përdoren për erëza si rigoni, trumëza, koriandri, anisi, barbaroza, borziloku, menta, shëngjini etj.
- Të përshkruajnë bimët aromatike kryesore që përdoren në kozmetikë si lavanda, trëndafili i damaskut etj.
- Të përshkruajnë specifikat e sëmundjeve dhe dëmtuesve kryesorë të bimëve industriale dhe aromatike si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të krahasojnë veçoritë e kultivimit të kulturave perimore kryesore për frute sipas grup familjeve.
- Të krahasojnë veçoritë e kultivimit të kulturave perimore kryesore për gjethe dhe kërcell sipas grup familjeve.
- Të krahasojnë veçoritë e kultivimit të kulturave perimore kryesore për frutrrënjor sipas grup familjeve.
- Të krahasojnë veçoritë e kultivimit të kulturave perimore kryesore për lule si lulelakra, brokoli.
- Të krahasojnë veçoritë e kultivimit të kulturave perimore kryesore për bishtajë si mashurka, batha, vinja etj.
- Të përshkruajnë sëmundjet dhe dëmtuesit e perimeve, si dhe masat e luftimit ndaj tyre.
- Të përshkruajnë kultivarët e patates që mbillen në vendin tonë, veçoritë e kultivimit sipas zonave, mbjelljen verore të saj, degjenerimin e patates, si dhe mënyrat e ruajtjes së prodhimit të patates.
- Të përshkruajnë sëmundjet dhe dëmtuesit e patates, si dhe masat e luftimit ndaj tyre
- Të hartojnë vargëzimin e prodhimit perimor për gjatë gjithë vitit.
- Të përshkruajë veçoritë e prodhimit foragjerë si dhe bimët foragjere graminore dhe bishtajore një dhe shumëvjeçare.
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të farës së drithërave.
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të farës së bimëve industriale.
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të farës së perimeve.
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të farës së patates.
- Të përshkruajnë teknologjinë e prodhimit të farës së jonxhës.
- Të përshkruajnë veçoritë e aprobimit të farës së bimëve bujqësore.
- Të analizojnë cilësitë e farës (pastërtia analitike e farës, fuqia dhe energjia mbirëse etj).
- Të përshkruajnë parimet dhe mënyrat e ruajtjes së prodhimit bimor.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Prodhimi bimor”, kl 12 - 136 orë**

Tema 1	Rëndësia dhe sistemet e prodhimit bimor	3 orë

Tema 2	Agroteknologjia e prodhimit të drithërave dhe të lashtave	9 orë
Tema 3	Agroteknologjia e prodhimit të drithërave të vona	8 orë
Tema 4	Sëmundjet dhe dëmtuesit e drithërave si dhe masat e luftimit të tyre	6 orë
Tema 5	Agroteknologjia e prodhimit të bishtajore për kokërr	8 orë
Tema 6	Sëmundjet dhe dëmtuesit e bishtajoreve për kokërr	4 orë
Tema 7	Agroteknologjia e prodhimit të industriale vajore dhe sheqerore	6 orë
Tema 8	Agroteknologjia e prodhimit të kulturave narkotike dhe fijore	6 orë
Tema 9	Agroteknologjia e prodhimit të kulturave aromatike	8 orë
Tema 10	Sëmundjet dhe dëmtuesit e bimëve industriale	3 orë
Tema 11	Agroteknologjia e prodhimit të kulturave perimore për frute, gjethe dhe kërcell	6 orë
Tema 12	Agroteknologjia e prodhimit të kulturave perimore për frutrrënjor, lule dhe bishtajë	7 orë
Tema 13	Agroteknologjia e prodhimit të patates. Degjenerimi i patates. Ruajtja e prodhimit të patates	6 orë
Tema 14	Sëmundjet dhe dëmtuesit e perimeve dhe patates	6 orë
Tema 15	Vargëzimi i prodhimit të perimeve	2 orë
Tema 16	Agroteknologjia e prodhimit foragjere. Bimët foragjere gramore dhe bishtajore një dhe shumëvjeçare	6 orë
Tema 17	Sëmundjet dhe dëmtuesit e bimëve foragjere	3 orë
Tema 18	Rëndësia e prodhimit të farave të bimëve të arave	3 orë
Tema 19	Teknologjia e prodhimit të farave të drithërave	8 orë
Tema 20	Teknologjia e prodhimit të farave të bimëve industriale	4 orë
Tema 21	Teknologjia e prodhimit të farës së patatës	3 orë
Tema 22	Teknologjia e prodhimit të farave të bimëve perimore	9 orë
Tema 23	Teknologjia e prodhimit të farës së jonxhës	3 orë
Tema 24	Aprobimi i farës së kulturave bujqësore	3 orë
Tema 25	Cilësitë e farave të bimëve të bujqësore	3 orë
Tema 26	Ruajtja e farave të bimëve bujqësore	3 orë

3. Lënda "Përpunimi i prodhimit bimor" (L-14-332-20) Kl.12 – 34 orë

- **Synimet e lëndës "Përpunimi i prodhimit bimor", kl. 12.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Përpunimi i prodhimit bimor", kl.12, nxënësit duhet.

– Të theksojnë rëndësinë ekonomike të përpunimit e ruajtjes së produkteve bujqësore me origjinë bimore.
– Të përshkruajnë cilësitë, klasifikimin, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit e të ruajtjes së produkteve të drithërave.
– Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të perimeve që përdoren si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.
– Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të perimeve për salcë, turshi etj.
– Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të perimeve.
– Të përshkruajnë cilësitë, përbërjen kimike të bimëve vajore që përdoren si lëndë e parë në industrinë e përpunimit.

– Të përshkruajnë rëndësinë, mjetet dhe teknologjinë e përpunimit të bimëve vajore.
– Të tregojnë mënyrat e ambalazhimit, etiketimit e të ruajtjes së prodhimeve të përpunuara të bimëve vajore.
– Të përshkruajnë mënyrat e përpunimit të prodhimit foragjer si ushqim për blegtorinë.
– Të përshkruajnë mënyrat e ruajtjes së prodhimit foragjer të përpunuar.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës** “**Përpunimi i prodhimit bimor**”, **kl 12 - 34 orë**

Tema 1	Rëndësia e përpunimit dhe e ruajtjes së prodhimit bimor	3 orë
Tema 2	Përpunimi i drithrave dhe ruajtja e produkteve të përpunuara	9 orë
Tema 3	Përpunimi i perimeve dhe ruajtja e produkteve të përpunuara	8 orë
Tema 4	Përpunimi i bimëve vajore dhe ruajtja e produkteve të përpunuara	8 orë
Tema 5	Përpunimi i prodhimit foragjer për blegtori	4 orë
Tema 6	Ruajtja e prodhimit foragjer të përpunuar	2 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Përgatitja e tokës për mbjelljen e kulturave të arave ”

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	**PËRGATITJA E TOKËS PËR MBJELLJEN E KULTURAVE TË ARAVE**	**M-14-1648-20**
Qëllimi i modulit	Modul praktik që i pajis nxënësit me aftësi praktike për të kryer punimin bazë dhe plotësues të tokës për mbjellje, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet për përgatitjen e tokës për mbjelllje.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar të kualifikimin në drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi përgatitet për punimet e tokës për mbjellje.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse të punës për punimin e tokës për mbjellje – Të përzgjedhë llojin e duhur të veglave e mjeteve për kryerjen e punimit të tokës. – Të përcaktojë vendin ku do kryhen punimet e tokës. – Të organizojë vendin e punës për kryerjen e punimeve. – Të analizojë kushtet e tokës për kryerjen e punimeve. – Të përcaktojë kohën e kryerjes së punimeve të tokës. – Të përcaktojë dozën e plehërimit organik dhe mineral të tokës. – Të përcaktojë llojin e punimit që do të kryhet. – Të përcaktojë afatet e punimeve të tokës. – Të plotësojë dokumentacionin teknik të punimeve të tokës. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për punimin e tokës. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë parapërgatitjeve për punimin e tokës për mbjellje. – Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes së tokës për mbjellje. ***Instrumentet e vlerësimit.***

– Pyetje - përgjigje me gojë
– Vëzhgim me listë kontrolli

RM 2 Nxënësi kryen punimin bazë të tokës.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë punimit bazë të tokës.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për punimit bazë të tokës.
- Të kryejë kontrollin teknik vizual të zakonshëm të veglave dhe mjeteve të punës për punimin bazë të tokës.
- Të bëjë përshtatjen e veglave dhe mjeteve të punës sipas llojit të punimit.
- Të kryejë shpërndarjen e plehërave organike dhe minerale.
- Të kryejë punimin bazë të tokës me vegla të thjeshta ose të mekanizuara sipas llojit të punimit.
- Të kontrollojë cilësinë e punimit bazë të tokës sipas llojit të punimit.
- Të pastrojë veglat dhe mjetet e punës pas përdorimit të tyre.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë dhe pas përdorimit të tyre.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik për punimet bazë të tokës.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me eprorët, klientët dhe kolegët gjatë punimin bazë të tokës.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë punimin bazë të tokës.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 3 Nxënësi kryen punimin plotësues të tokës.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse të punimeve plotësuese të tokës.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme të punimeve plotësuese të tokës.
- Të hartojë planin e kryerjes së punimeve plotësuese të tokës.
- Të kryejë kontrollin teknik vizual të zakonshëm të veglave dhe mjeteve të punës për punimet plotësuese të tokës.

	– Të bëjë përshtatjen e veglave dhe mjeteve të punës llojit të punimit. – Të kryejë shpërndarjen e plehrave fosforike dhe potasike. – Të kryejë punimin plotësues të tokës me vegla të thjeshta ose të mekanizuara. – Të kontrollojë cilësinë e punimit plotësues të tokës sipas llojit të punimeve. – Të pastrojë veglat dhe mjetet e punës pas kryerjes së punimeve plotësuese të tokës. – Të plotësojë dokumentacionin teknik për punimet plotësuese të tokës. – Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë punimeve plotësuese të tokës. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë punimeve plotësuese të tokës. – Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera. – Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera. – Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve plotësuese të tokës. ***Instrumentet e vlerësimit.*** – Vëzhgim me listë kontrolli
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul mund të trajtohet në fermën e shkollës ose në ndonjë fermë, pranë shkollës sipas mundësive që ofron zona dhe rajoni ku ndodhet ajo. – Gjatë trajtimit të modulit mësuesi i praktikës duhet të përdorë demostrime konkrete të përgatitjes për punimin e tokës, të punimit bazë, të punimit plotësues të tokës për mbjellje, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës mund të organizojë edhe vizitë mësimore në ferma të prodhimit bimor, që nxënësit të njihen konkretisht me larminë e mjeteve për përgatitjen e tokës për mbjellje. – Instruktori i praktikës përfshin nxënësit në diskutim mbi përgatitjet për punimin e tokës, punimin bazë, punimin plotësues të tokës për mbjellje. – Nxënësit duhet të praktikohen sa më shumë të jetë e mundur në proceset e punës për përgatitjen e tokës për mbjellje, si dhe në llogaritjet e thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve gjatë dhe pas kryerjes së punimeve për përgatitjen e tokës për mbjellje. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për përgatitjen e tokës për mbjellje. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të përfshira në këtë modul.

Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme. – Ferma e shkollës. – Traktor ose kafshë pune. – Veglat e punimit të tokës: bel, shatë, lopatë, kazëm etj – Mjetet e punimit të tokës; plug, disk, frezë, brana etj. – Pankarta, udhëzues, katalogë, rregullore, standarde të prodhimit bimor. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe të zbërthimin e kostos. – Përmbledhje e legjislacionit në fushën e punimeve të prodhimit bimor (kodi i punës, legjislacioni fiskal). – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

2. Moduli “Mbjellja e kulturave të arave”

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**MBJELLJA E KULTURAVE TË ARAVE**	**M-14-1649-20**

Qëllimi i modulit

Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të zbatuar teknikat e mbjelljes së prodhimit bimor në fushë të të lashtave, të vonave, patates, foragjereve dhe perimeve, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto punime.

Kohëzgjatja e modulit

120 orë mësimore

Niveli i parapëlqyer për pranim

Nxënësit duhet të kenë përfunduar drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK, si dhe modulin “Përgatitja e tokës për mbjellje”.

Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 **Nxënësi përgatit farën për mbjellje.**

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për përgatitjen e farës për mbjellje.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për përgatitjen e farës për mbjellje.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për përgatitjen e farës për mbjellje.
- Të përcaktojë vendin ku do përgatitet fara për mbjellje.
- Të përgatitë farën për mbjellje (ndarjen dhe dezinfektimin).
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë përgatitjes së farës për mbjellje.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas përgatitjes së farës për mbjellje.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë përgatitjes së farës për mbjellje.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik gjatë përgatitjes së farës për mbjellje.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së farës për mbjellje.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 **Nxënësi mbjell të lashtat.**

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë mbjelljes së të lashtave.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e të lashtave.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e të lashtave.
- Të njihet me mënyrën dhe modelet e zbërthimit të planit të realizimit të mbjelljeve të të lashtave në fushë.
- Të zbërthejë planin e mbjelljeve të fushës sipas udhëzimeve përkatëse.
- Të përllogaritë dendësinë e mbjelljes, sipas distancave dhe mënyrës së mbjelljes të të lashtave.
- Të përllogaritë sasinë e nevojshme të farës, sipas sipërfaqes së parcelës që do të mbillet me të lashta.
- Të sigurojë sasinë e farës të përllogaritur për mbjellje.
- Të kryejë piketimin e ngastrave sipas distancave të mbjelljes në rastet kur mbjellja kryhet me krah.
- Të realizojë mbjelljen sipas distancave të caktuara të mbjelljes.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes së të lashtave.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës pas së mbjelljes së të lashtave.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm mbjelljes së të lashtave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së të lashtave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë zbatimit të teknikës së mbjelljes së të lashtave.

Instrumentet e vlerësimit.

Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi mbjell të vonat.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për mbjelljen e të vonave.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e të vonave.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të njihet me mënyrën dhe modelet e zbërthimit të planit të realizimit të mbjelljeve të të vonave në fushë.
- Të zbërthejë planin e mbjelljeve të të vonave në fushë sipas udhëzimeve përkatëse.

- Të përllogaritë dendësisë e mbjelljes, sipas distancave e mënyrës së mbjelljes së të vonave.
- Të përllogaritë sasisë e nevojshme të farës, sipas sipërfaqes së parcelës që do të mbillet me të vona.
- Të sigurojë sasinë e farës së përllogaritur për mbjellje.
- Të kryejë piketimin e ngastrave sipas distancave të mbjelljes të të vonave kur mbjellja kryhet me krah.
- Të realizojë mbjelljen e të vonave sipas distancave të caktuara të mbjelljes dhe mënyrës së mbjelljes.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë mbjelljes të të vonave.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së mbjelljes të të vonave.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë mbjelljes të të vonave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së të vonave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së të vonave.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi mbjell patate.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për mbjelljen e patates në fushë.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e patates në fushë.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të njihet me mënyrën dhe modelet e zbërthimit të planit të realizimit të mbjelljeve të patates në fushë.
- Të zbërthejë planin e mbjelljeve së patateve sipas udhëzimeve përkatëse me brazda, gropa.
- Të përllogaritë dendësisë e mbjelljes, sipas distancave e mënyrës së mbjelljes, së patateve.
- Të përllogaritë sasinë e nevojshme të farës/zhardhokëve, sipas mënyrës së mbjelljes.
- Të sigurojë sasinë e farës/zhardhokëve të përllogaritur për mbjellje.
- Të përgatitë farën/zhardhokët për mbjellje.
- Të kryejë piketimin e ngastrave sipas distancave të mbjelljes kur mbjellja kryhet me krah.
- Të realizojë mbjelljen e patateve sipas distancave dhe mënyrës së mbjelljes me dorë ose makineri.

- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes të patates në fushë.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë dhe pas mbjelljes të patates në fushë.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë mbjelljes së patates në fushë.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së patates.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së patates në fushë.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 5 Nxënësi mbjell foragjere.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për mbjelljen e foragjereve.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e foragjereve.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të kryejë rulimin dhe nivelimin e mirë të tokës.
- Të njihet me mënyrën dhe modelet e zbërthimit të planit të realizimit të mbjelljes së foragjereve.
- Të zbërthejë planin e mbjelljes së foragjereve sipas udhëzimeve përkatëse.
- Të përllogaritë dendësisë e mbjelljes, sipas distancave e mënyrës së mbjelljes, foragjereve.
- Të përllogaritë sasisë e nevojshme të farës, sipas mënyrës mbjellëse.
- Të sigurojë sasinë e farës së përllogaritur për mbjellje.
- Të përgatitë farën për mbjellje (dezinfektimi paraprak i farës).
- Të kryejë piketimin e ngastrave për mbjelljen e foragjereve.
- Të realizojë mbjelljen e foragjereve sipas mënyrës së mbjelljes me dorë ose makineri.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes të foragjereve.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë dhe pas mbjelljes së foragjereve.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë mbjelljes së foragjereve.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së foragjereve.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së foragjereve.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli

RM 6 Nxënësi mbjell perime.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për mbjelljen e perimeve.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e perimeve.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të njihet me mënyrën dhe modelet e zbërthimit të planit të realizimit të mbjelljeve së perimeve.
- Të zbërthejë planin e mbjelljeve së perimeve sipas udhëzimeve përkatëse me brazda, gropa.
- Të përcaktojë llojin e perimeve për mbjellje (domate, spec, spinaq, sallatë jeshile, qepë, hudhër, karrote, panxhar, lulelakër, shalqi, pjepër etj.)
- Të përllogaritë dendësisë e mbjelljes, sipas distancave dhe mënyrës së mbjelljes, së perimeve.
- Të përllogaritë sasisë e nevojshme të materialit mbjellës (farë, fidanë, bulba, thelpinjë, qepujka etj., sipas llojit të kulturës dhe mënyrës mbjellëse.
- Të sigurojë sasinë e përllogaritur të materialit mbjellës për mbjellje.
- Të përgatitë materialin mbjellës për mbjellje, sipas llojit të tij si (dezinfektimi i farës, zbutja e farës në ujë, shkurtimi i rrënjëve të fidanit, bajgëzimi i fidanit, në varësi të llojit të materialit mbjellës).
- Të kryejë piketimin e saktë të ngastrave sipas distancave të mbjelljes.
- Të realizojë mbjelljen e perimeve sipas distancave, dhe mënyrës së mbjelljes me dorë ose makineri.
- Të kontrollojë mbirjen e farave apo zënien e fidanëve etj.
- Të zëvendësojë vendet bosh në rast nevoje.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së mbjelljes së perimeve.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë mbjelljes të perimeve.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së perimeve.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në fermë të prodhimit bimor pranë saj.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demostrime konkrete të të mbjelljes së kulturave të arave si të lashta, të vona, patate, foragjere dhe perime, si dhe llogaritjet e thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për zbatimin e masave për, mbjelljen e të lashtave, të vonave, patates, foragjereve dhe perimeve.
- Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike të proceseve të punës për mbjelljen e kulturave bujqësore.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë edhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për mbjelljen e kulturave të arave.
- Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë punës për mbjelljen e kulturave të arave.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të zbatimit të masave për mbjelljen e kulturave të arave, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me këtë proces.

Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi për krijimin e kopshtit, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme.

- Baza prodhuese e shkollës apo fermë e prodhimit bimor afër saj.
- Traktor.
- Vegla dhe pajisje pune për mbjellje e farave dhe fidanëve.
- Vegla dhe pajisje pune për mbjelljen e tokës.
- DVD, video, CD, pankarka, skica apo modele të planit të mbjelljes së bimëve.
- Pajisje kancelarie.
- Makina llogaritëse dore.
- Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos.
- Përmbledhje e legjislacionit në fushën e prodhimit bimor (kodi i punës, legjislacioni fiskal).
- Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

3. Moduli “Kryerja e shërbimeve agroteknike ndaj kulturave të arave”

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT			
Titulli dhe kodi	**KRYERJA E SHËRBIMEVE AGROTEKNIKE NDAJ KULTURAVE TË ARAVE**		**M-14-1650-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer shërbime agroteknike gjatë vegjetacionit në kulturat e arave si: prashtje-mbushje, plehërim, lufta ndaj sëmundjeve, dëmtuesve dhe barishteve të këqija, ujitja, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto punime.		
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore		
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK.		
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi prashit dhe mbush kulturat e arave.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për prashitjen dhe mbushjen e bimëve. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për prashitjen dhe mbushjen e kulturave të arave. – Të përgatitë për punë veglat dhe pajisjet e nevojshme për të kryer prashitjen dhe mbushjen e kulturave të arave. – Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme. – Të përcaktojë kulturat për tu prashitur dhe mbushur. – Të përcaktojë fushën ose parcelën për kryerjen e prashitjes së kulturave. – Të hartojë planin për kryerjen e prashitjes së kulturave. – Të realizojë prashitjen dhe mbushjen e kulturave. – Të kryejë kontrollin e cilësisë së prashitjes dhe mbushjes së kulturave. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së prashitjes dhe mbushjes së kulturave. – Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së prashitjes dhe mbushjes së kulturave. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë	

kryerjes së prashitjes dhe mbushjes së kulturave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të prashitjes dhe mbushjes së kulturave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së prashitjes së kulturave të arave.

Instrumentet e vlerësimit.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi plehëron kulturat e arave.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.
- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për plehërimin e kulturave të arave.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për plehërimin e kulturave të arave.
- Të përcaktojë llojin e kulturave të arave për plehërim.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të zbërthejë planin e plehërimit të kulturave të arave.
- Të përcaktojë mënyrën dhe kohën e plehërimit të kulturave të përzgjedhura.
- Të përcaktojë llojin e plehut që do përdoret.
- Të përcaktojë dozën e plehut që do përdoret sipas kulturës.
- Të kryejë plehërimin e kulturave sipas udhëzimeve përkatëse.
- Të kryejë kontrollin mbi mënyrën e realizimit të plehërimit të bimëve.
- Të kryejë korrigjimin e gabimeve nga plehërimi i parë.
- Të pastrojë vendin mjetet dhe pajisjet e përdorura për plehërimin e bimëve.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë plehërimit të kulturave të arave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik mbi plehërimin e kulturave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë plehërimit të kulturave të arave.

Instrumentet e vlerësimit.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi zbaton masat mbrojtëse për shëndetësimin e kulturave të arave.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për zbatimin e planit të masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për zbatimin e planit të masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të rikujtojë udhëzimet për zbërthimin e planit të masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave.
- Të zbërthejë planin e masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave, sipas modeleve të dhëna dhe udhëzimeve përkatëse.
- Të përzgjedhë kulturat e arave për zbatimin e masave mbrojtëse.
- Të vëzhgojë parcelën për bimë të prekur nga sëmundje apo dëmtues.
- Të evidentojë bimët të prekura nga sëmundjet apo dëmtuesit.
- Të diagnostikojë llojin e sëmundjes, dëmtuesit dhe barit të keq, sipas shenjave të shfaqura në bimë.
- Të përllogarisë numrin e bimëve të prekura nga sëmundjet apo dëmtuesit.
- Të përcaktojë shkallën e dëmit ekonomik të kulturave bujqësore.
- Të zbatojë masat mbrojtëse të shëndetit të bimëve ndaj sëmundjeve, sipas planit paraprak dhe llojit të kulturës dhe sëmundjes.
- Të zbatojë masat mbrojtëse të shëndetit të bimëve ndaj dëmtuesve, sipas planit paraprak dhe llojit të kulturës dhe dëmtuesit.
- Të zbatojë masat mbrojtëse të shëndetit të bimëve ndaj barërave të këqija, sipas planit paraprak dhe llojit të kulturës dhe barit të keq.
- Të mbajë saktë shënimet e të gjitha llojeve, masave të kryera për mbrojtjen e shëndetit të bimëve si: datën e kryerjes, llojin e sëmundjes, dëmtuesit apo barit të keq, masat e kryera (agroteknike, fiziko-mekanike, biologjike, kimike), faza e zhvillimit të bimës, kostot përkatëse etj.
- Të vendosë tabelat sinjalizuese pas trajtimeve kimike për ruajtjen e shëndetit të njerëzve dhe kafshëve.
- Të kontrollojë vazhdimisht shëndetin e bimëve pas zbatimit të planit të masave mbrojtëse.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë dhe pas zbatimit të masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave nga sëmundje, dëmtues dhe barishte të këqija.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë

zbatimit të masave mbrojtëse të shëndetit në kulturat e arave.

- Të plotësojë dokumentacionin teknik mbi shëndetësimin e kulturave të arave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me shërbimet e kryera.
- Të plotësojë faturën financiare për punimet e kryera.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë zbatimit të masave mbrojtëse të shëndetit të kulturave të arave nga sëmundje, dëmtues dhe barishte të këqija.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi ujit kulturat e arave.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për ujitjen e kulturave të arave.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për ujitjen e kulturave të arave.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të rikujtojë udhëzimet për zbërthimin e planit për ujitjen e kulturave të arave.
- Të zbërthejë planin për ujitjen e kulturave të arave, sipas modeleve të dhëna dhe udhëzimeve përkatëse.
- Të përzgjedhë kulturat e arave për ujitje.
- Të përcaktojë mënyrën e ujitjes sipas llojit të kulturës së zgjedhur.
- Të përllogarisë normën e ujitjes sipas të dhënave paraprake.
- Të zbatojë planin e ujitjes së kulturës së përzgjedhur.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të ujitjes së kulturës/ve të përzgjedhur/a.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë dhe pas ujitjes së kulturave të arave.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë ujitjes së kulturave të arave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik mbi ujitjen e kulturave të arave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me shërbimin e kryer.
- Të plotësojë faturën financiare për shërbimin e kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ujitjes së kulturave të arave.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

- Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës në ferma të

Udhëzime për zbatimin e modulit	prodhimit bimor pranë saj. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të zbatimit të shërbimeve (prashitje dhe mbushje, plehërim, lufta ndaj sëmundjeve, dëmtuesve dhe barishteve të këqija, ujitje), si dhe të kryerjes së llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune të prashitjes dhe mbushjes së kulturave, plehërimit, luftës ndaj sëmundjeve, dëmtuesve dhe barishteve të këqija, ujitjes, fillimisht në mbikëqyrje dhe pastaj në mënyrë të pavarur. – Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike të shërbimeve në kulturat e arave. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë dhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për kryerjen e shërbimeve në kulturat e arave. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve në kulturat e arave. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të përfshira në këtë modul.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme: – Ferma e shkollës. – Uniforma dhe pajisjet mbrojtëse për trajtimet kimike. – Kompleti i veglave të punës të prodhimit bimor. – Katalogë sëmundjesh, dëmtuesish dhe barishtesh të këqija. – Pesticide të ndryshme. – Pompë spërkatëse. – Enë të ndryshme për përgatitjen e tretësirave kimike – Ujë të bollshëm – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos. – Përmbledhje e legjislacionit në fushën e punimeve të mbrojtjes së shëndetit të bimëve (kodi i punës, legjislacioni fiskal). – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

4. Moduli "Vjelja dhe ruajtja e prodhimit bimor"

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT			
Titulli dhe kodi	**VJELJA DHE RUAJTJA E PRODHIMIT BIMOR.**		**M-14-1651-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të mbledhur/vjelur dhe ruajtur prodhimin bimor, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.		
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore		
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar drejtimin mësimor "Bujqësi", niveli II i KSHK		
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kryen vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të drithërave.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të drithërave. – Të përcaktojë kohën e vjeljes dhe mënyrën e vjeljes së drithërave. – Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet e nevojshme për vjeljen, magazinimin dhe ruajtjen e drithërave. – Të përcaktojë llojin e drithit (misër, grurë, tërshërë, elb, etj.) dhe parcelën për vjelje. – Të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet për vjeljen dhe ruajtjen e drithërave. – Të përcaktojë mënyrën e korrjes së drithërave me drapër ose makineri. – Të kryejë korrjen e bimëve me drapër ose makineri. – Të kryejë grumbullimin dhe transportin e prodhimit të drithërave. – Të kryejë shirjen dhe pastrimin e prodhimit të drithrave. – Të kryejë ndarjen dhe seleksionimin e drithërave sipas standardit të prodhimit. – Të magazinojë dhe ruajë prodhimin e drithrave në kushte të përshtatshme sipas standardeve. – Të kujdeset për ruajtjen e prodhimit nga dëmtuesit e depove. – Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë vjeljes, magazinimit dhe ruajtjes së prodhimit.	

- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së proceseve të punës.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të drithërave.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të drithërave.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të vjeljes dhe të ruajtjes së prodhimit të drithërave.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të drithërave.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të bimëve industriale.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të bimëve industriale.
- Të përcaktojë llojin e bimës për vjelje (luledielli, kikirik, pambuk etj.).
- Të përcaktojë kohën dhe mënyrën e vjeljes së bimëve industriale.
- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet e nevojshme për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të bimëve industriale.
- Të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të bimëve industriale.
- Të përcaktojë mënyrën e korrjes së bimëve industriale me drapër ose makineri.
- Të kryejë korrjen e bimëve me drapër ose makineri bimëve industriale.
- Të kryejë grumbullimin dhe transportin e prodhimit të bimëve industriale.
- Të kryejë shirjen dhe pastrimin e prodhimit të kulturës industriale të përzgjedhur.
- Të kryejë ndarjen dhe seleksionimin e prodhimit industrial sipas drejtimit të përdorimit.
- Të realizojë magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit në kushte të përshtatshme sipas standardeve.
- Të kujdeset për ruajtjen e prodhimit nga dëmtuesit e depove.
- Të kujdeset për veglat dhe pajisjeve të punës gjatë vjeljes dhe ruajtjes së bimëve industriale.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së proceseve të punës të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të bimëve industriale.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë

kryerjes së punimeve të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të bimëve industriale.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të vjelje dhe ruajtjes së prodhimit të bimëve industriale.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të vjeljes dhe të ruajtjes së prodhimit të bimëve industriale.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të bimëve industriale.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të patates.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të patates.
- Të përcaktojë kohën dhe mënyrën e vjeljes së patates.
- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet për vjeljen dhe ruajtjen e patates.
- Të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet për vjeljen dhe ruajtjen e patates.
- Të përcaktojë mënyrën e vjeljes dhe mbledhjes së prodhimit patates me dorë ose makineri.
- Të kryejë vjeljen, mbledhjen dhe transportin e prodhimit të patates.
- Të kryejë ndarjen dhe seleksionimin e prodhimit të patates sipas drejtimit të përdorimit.
- Të realizojë magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit në kushte të përshtatshme sipas standardeve.
- Të kontrollojë në mënyrë të vazhdueshme cilësinë e prodhimit të patates në ruajtje për të siguruar standardin e prodhimit.
- Të kujdeset për ruajtjen e prodhimit nga dëmtuesit e depove.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së proceseve të punës të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të patates.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të patates.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit patates.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të patates.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të vjeljes dhe të ruajtjes së prodhimit të patates.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të patates.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit foragjer.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të përcaktojë kohën e korrjes, mbledhjes dhe mënyrën e ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet e nevojshme për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit foragjer.
- Të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet për korrjen, mbledhjen dhe ruajtjen e prodhimit foragjer.
- Të përcaktojë mënyrën e korrjes dhe mbledhjes së prodhimit foragjer me dorë ose makineri.
- Të kryejë korrjen mbledhjen dhe transportin e prodhimit foragjer.
- Të realizojë tharjen dhe lidhjen e prodhimit në dëngje.
- Të realizojë magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit në kushte të përshtatshme.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së proceseve të punës gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë vjeljes, mbledhjes, tharjes, magazinimit dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë vjeljes, magazinimit dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të vjeljes dhe të ruajtjes së prodhimit foragjer.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit foragjer.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 5 Nxënësi kryen vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të perimeve.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të perimeve.
- Të përcaktojë kohën dhe mënyrën e ruajtjes së prodhimit të perimeve.

- Të përcaktojë llojin e kulturës perimore për tu vjelë dhe ruajtur.
- Të përzgjedhë veglat dhe pajisjet e nevojshme për vjeljen dhe ruajtjen e perimeve.
- Të transportojë me kujdes veglat, pajisjet dhe materialet për vjeljen dhe ruajtjen e prodhimit të perimeve.
- Të përcaktojë mënyrën e vjeljes dhe mbledhjes së prodhimeve perimore me dorë ose makineri.
- Të kryejë vjeljen dhe transportin e prodhimit perimor për ruajtje.
- Të kryejë ndarjen dhe seleksionimin e prodhimit perimor sipas standardit të prodhimit.
- Të realizojë magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit perimor në kushte të përshtatshme.
- Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të perimeve.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit të perimeve.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit perimor.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të vjeljes dhe të ruajtjes së prodhimit perimor.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vjeljes dhe ruajtjes së prodhimit perimor.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në fermë të prodhimit bimor pranë saj. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të zbatimit të masave për korrjen, vjeljen, mbledhjen, magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit bimor. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për zbatimin e masave për korrjen, vjeljen, mledhjen, magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit bimor. – Nxënësit duhet të përfshihen në kryerjen e llogaritjeve të thjeshta ekonomike gjatë proceseve të punës për korrjen, vjeljen, mbledhjen, magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit bimor. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë edhe përdorimin e mirëmbajtjen e veglave dhe mjeteve që përdoren për korrjen, vjeljen, mbledhjen, magazinimin dhe ruajtjen prodhimin bimor në fushë. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë punës për korrjen, vjeljen, mbledhjen, dhe ruajtjen e prodhimit

	bimor. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të zbatimit të masave për korrjen, vjeljen, mbledhjen dhe ruajtjen prodhimit bimor, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi për krijimin e kopshtit, veglat, pajisjet, dhe baza materiale e mëposhtme. – Baza prodhuese e shkollës apo fermë e prodhimit bimor afër saj. – Traktor, autokombajnë, kombanja. – Vegla dhe pajisje pune për korrjen, vjeljen, mbledhjen, magazinimin dhe ruajtjen e prodhimit bimor. – Thasë, lidhëse, drapër, shatë, bel, arka, etj. – DVD, video, CD, pankarta, skica apo modele të planit të prodhimit bimor. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos. – Përmbledhje e legjislacionit në fushën e prodhimit bimor (kodi i punës, legjislacioni fiskal). – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

5. Modul “Vlerësimi i materialit bimor për prodhimtari“

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**VLERËSIMI I MATERIALIT BIMOR PËR PRODHIMTARI**	**M-14-945-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të kryer analizën biometrike në laborator, për kulturën e grurit dhe misrit për prodhimtari, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar drejtimin mësimor “Bujqësi, niveli II i KSHK.	

Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kryen marrjen e mostrave për analizë.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë marrjes së mostrave për analizë. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për marrjen e mostrave për analizë. – Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme. – Të përcaktojë fushën për marrjen e mostrave sipas mundësive që ofron zona. – Të përcaktojë momentin e duhur të marrjes së mostrave. – Të marrë mostrat për analizë në pika të ndryshme të parcelës sipas procedurës së caktuar. – Të etiketojë mostrat duke shënuar të dhënat përkatëse të kulturës si: data e marrjes së mostrës, emri i kultivarit, numri i bimëve etj. – Të transportojë me kujdes mostrat për analizë deri në laborator, për të eleminuar firot. – Të sistemojë mostrat në laborator në përputhje me kushtet teknike të ruajtjes së tyre. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë marrjes së mostrave për analizë. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas marrjes së mostrave për analizë.

- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë marrjes së mostrave për analizë.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të marrjes së mostrave për analizë.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të punimeve të marrjes së mostrave për analizë.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë marrjes së mostrave për analizë.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen analizën biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përcaktojë saktë numrin e vëllezërve në bimën e grurit.
- Të përcaktojë saktë lartësisë së vëllait kryesor nga qafa e rrënjës deri në majën e kallirit kryesor.
- Të përcaktojë saktë gjatësisë së kallirit kryesor.
- Të përcaktojë saktë numrin e kallëzave në kallirin kryesor.
- Të përcaktojë halëzimin dhe ngjyrën e kallirit.
- Të përcaktojë saktë numrin e kokrrave në kallirin kryesor.
- Të peshojë me saktësi kokrrat e kallirit kryesor në peshore analitike.
- Të peshojë me saktësi kokrrat e të gjithë bimës, në peshore analitike.
- Të peshojë saktë masën e 1000 ose 500 kokrrave.
- Të mbajë shënim të gjithë përcaktimet që i bëhen mostrës së analizuar të grurit.
- Të vlerësojë prodhimtarinë e grurit me përafërsi, me anë të mesatares aritmetike.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryerjes së analizës biometrike të mostrës së grurit për prodhimtari.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë vlerësimit të prodhimtarisë së grurit me metodën biometrike.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen analizën biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përcaktojë saktë lartësinë e bimës së misrit, në cm nga toka deri në majën e melthit.
- Të përcaktojë saktë lartësinë e kallirit të parë nga toka.
- Të përcaktojë saktë numrin e bimëve shterpa.
- Të përcaktojë saktë numrin e kallijve për bimë.
- Të peshojë me saktësi kallirin e misrit.
- Të përcaktojë saktë gjatësinë e kallirit të misrit.
- Të numërojë saktë rreshtat në një kalliri misri.
- Të numërojë saktë kokrrat në një rresht.
- Të llogarisë saktë numrin e kokrrave të kallirit.
- Të shkoqë me kujdes, kokrrat e misrit të kallirit.
- Të peshojë saktë koçanin e kallirit.
- Të peshojë saktë masën e 1000 ose 500 kokrrave të misrit.
- Të vlerësojë prodhimtarinë e misrit me përafërsi, me anë të mesataren arithmetike.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike të kostove dhe të shpenzimeve gjatë vlerësimit të materialit bimor për prodhimtari.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e kryerjes së analizës biometrike të mostrës së misrit për prodhimtari.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë vlerësimit të prodhimtarisë së misrit me metodën biometrike.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet në ngastra të vogla në fermën e shkollës ose në zonat për rreth dhe në laboratorin e shkollës. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të punës për vlerësimin e materialit bimor për prodhimtari me anë të metodës biometrike në kulturën e grurit dhe misrit. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për vlerësimin e materialit bimor për prodhimtari me anë të metodës biometrike në kulturën e grurit dhe misrit. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve që përdoren për vlerësimin e materialit bimor për prodhimtari me anë të metodës biometrike në kulturën e grurit dhe misrit. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë vlerësimin e materialit bimor për prodhimtari me anë të metodës biometrike në kulturën e grurit dhe misrit. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për vlerësimin e materialit bimor për prodhimtari me anë të metodës biometrike në kulturën e grurit dhe misrit.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet ngastra e tokës bujqësore, veglat, pajisjet, dhe makineria e mëposhtme. – Ngastër toke në bazën prodhuese të shkollës apo fermë bujqësore të mbjella me grurë dhe misër. – Vegla dhe pajisje pune të vlerësimit të materialit bimor për prodhimtari të tilla si. metër druri, vizore milimetrike, peshore analitike, shosha, pjata për vendosjen e prodhimit të çdo bime, zarfa , laps dhe letër për shënime, fletore pune etj.. – Pankarta, skica, udhëzues, katalogë, rregullore, etj. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Analiza e cilësive të farës për mbjellje“

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT			
Titulli dhe kodi	**ANALIZA E CILËSIVE TË FARËS PËR MBJELLJE**		**M-14-946-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të përgatitur farën për analizë, duke analizuar pastërtinë mekanike, fuqinë dhe energjinë mbirëse të saj, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.		
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore		
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në drejtimit mësimor “Bujqësi”.		
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi përgatit farën për analizë.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën e duhur të punës për përgatitjen e farës për analizë. – Të njesojë preventivin e materilave dhe kostot për materialet e nevojshme për kryerjen e analizës së farës. – Të përzgjedhë mjetet dhe materialet për përgatitjen e farës për analizë si: fara të kulturave të ndryshme, peshore me gurë deri në miligram peshe, letër të bardhë, pambuk etj. – Të përgatitë mjetet dhe materialet e punës për përgatitjen e farës për analizë. – Të përzgjedhë llojet e kulturave për analizën e farës së tyre si grurë, misër, jonxhë etj. – Të sigurojë larminë dhe sasisë e nevojshme të farave sipas kulturave të përzgjedhura dhe mundësive që ofron zona. – Të marrë mostrat e farës për analizë në peshën 50 gr për çdo lloj kulture. – Të etiketojë të gjitha mostrat e farës sipas kulturës së përzgjedhur me të gjitha të dhënat përkatëse si: data e marrjes, lloji i farës, vendi ku është marrë mostra dhe	

viti i riprodhimit të farës etj.

- Të transportojë pa dëmtuar mostrat e farës për analizë në laborator apo klasë.
- Të hapë mostrat e farës mbi një letër të bardhë apo celefon të pastër.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë përgatitjes së farës për analizë.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas përgatitjes së farës për analizë.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë përgatitjes së farës për analizë.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik gjatë përgatitjes së farës për analizë.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me punimet e përgatitjes së farës për analizë.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së farës për analizë.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi analizon pastërtinë e farës.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për analizën e pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përgatitë mjetet e nevojshme për analizën e pastërtisë mekanike të farës për mbjellje.
- Të veçojë lëndët e huaja pa jetë nga farat si: kashtë, hala, pluhur, fara të coptuara e të dëmtuara etj.
- Të peshojë dhe llogaritë saktë në % sasinë e lëndëve të huaja pa jetë.
- Të veçojë lëndët të huaja me jetë nga farat si: fara të bimëve të tjera elb, thekër, farat e barishteve të këqija, dëmtuesit e gjallë dhe larvat e tyre etj.
- Të peshojë dhe llogaritë saktë në % sasinë së lëndëve të huaja me jetë.
- Të veçojë farat e pazhvilluara mire si: ato me embrion jo të plotë, të mpita dhe me endospermë të dëmtuar pjesërisht.
- Të peshojë dhe llogaritë saktë në % sasisë së farave të pazhvilluara mirë.
- Të veçojë me kujdes farat e plota dhe të shëndetshme.
- Të peshojë dhe llogaritë saktë në % sasinë e farave të

plota dhe të shëndetshme.
- Të përcaktojë pastërtinë e farës dhe klasën e saj, sipas llojit të farës.
- Të krahasojë rezultatin e analizës me rezultatet e tabelës së klasifikimit të farave.
- Të vlerësojë farën për mbjellje ose jo, duke iu referuar standardit të farave.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik gjatë analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me analizën e pastërtisë së farës për mbjellje.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë analizës së pastërtisë së farës për mbjellje.

Instrumentet e vlerësimit.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi analizon energjinë dhe fuqinë mbirëse të farës.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.
- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë analizimit të energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për analizimin e energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përgatitë mjetet e nevojshme për analizën e energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje.
- Të marrë mostrat e farës për 4 prova analize: farat e mëdha me nga 100 fara, të voglat me 50 fara.
- Të njomë mostrat e farës me ujë, për mbirje.
- Të vendosë mostrën e farës në shtrat me rërë ose letër thithëse në pjata sipas kritereve të përcaktuara për mbirje.
- Të vendosë në dollap ose në termostat në temperaturë të caktuar, mostrat e farës, për çdo lloj bime.
- Të mbajë mostrat e farave në dollap për 3-4 ditë për të përcaktuar energjinë mbirëse.
- Të përcaktojë energjinë mbirëse të farës duke nxjerrë pjatat nga dollapi dhe numëruar farat e mbira pas 3-4 ditësh.
- Të mbajë mostrat në dollap për 7-10 ditë për të përcaktuar

	fuqinë mbirëse të farës. – Të përcaktojë fuqisë mbirëse duke nxjerrë pjatat nga dollapi dhe numëruar farat e mbira me kujdes. – Të vlerësojë farën për mbjellje ose jo duke u bazuar në rezultatet e analizës. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë analizës së energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas analizës së energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë analizës së energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Të plotësojë dokumentacionin teknik gjatë analizës së energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me analizën e energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer. – Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit gjatë analizës së energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. ***Instrumentet e vlerësimit.*** – Vëzhgim me listë kontrolli.
Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në laboratorin e shkollës ose në klasë. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të punës për përgatitjen e farës për analizë, analizën e pastërtisë mekanike, energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për përgatitjen e farës për analizë, analizën e pastërtisë, energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe materialeve të përgatitjes së farës për analizë, analizën e pastërtisë, energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së farës për analizë, analizën e pastërtisë, energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës të përgatitjes së farës për analizë, analizën e pastërtisë, energjisë dhe fuqisë mbirëse të farës për mbjellje.

Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme. – Laboratori me pajisjet e duhura për analizën e farës. – Pjata me letër thithëse. – Rërë. – Fara të kulturave të ndryshme. – Dollap, termostat. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Pankarta, tabela apo katalogë të klasifikimit të farave për mbjellje etj.

2.Moduli “Prodhimi i vajit nga kulturat vajore”

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	**PRODHIMI I VAJIT NGA KULTURAT VAJORE**	**M-08-1652-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që aftëson nxënësit për të kryer përpunimin e farave për prodhimin e vajit me ekstraktim, me presim, ambalazhimin dhe ruajtjen e vajit të prodhuar, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar niveli II të KSHK në drejtimin mësimor “Bujqësi”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe proçedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi përgatitet për prodhimin e vajit.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë përgatitjes për prodhimin e vajit. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për prodhimin e vajit. – Të transportojë veglat, pajisjet e materialet e nevojshme. – Të përgatisë vendin dhe mjetet e punës për për prodhimin e vajit. – Të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas rregullave higjieno-sanitare. – Të përzgjedhë llojin e kulturës vajore për prodhimin e vajit (lulediellі, kikirik, misër etj.) – Të transportojë lëndën e parë në repartin e përgatitjes së saj. – Të furnizojë bunkerin me lëndën e parë, pa e derdhur atë. – Të transportojë farat e ku;turës në pajisjet tharëse. – Të mbikqyrë, me kujdes, temperaturën gjatë procesit të tharjes, për mosndryshim të saj. – Të transportojë, me kujdes, farat e luledielllit në pajisjet e pastrimit. – Të largojë mbeturinat nga reparti. – Të transportojë lëndën e parë në pajisjet copëtuese. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës, duke respektuar rregullat higjieno-sanitare. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e

punës gjatë përgatitjes për prodhimin e vajit.

- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë përgatitjes për prodhimin e vajit.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik gjatë përgatitjes për prodhimin e vajit.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike lidhur me përgatitjen për prodhimin e vajit.
- Të plotësojë faturën financiare të punës së kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit, gjatë përgatitjes për prodhimin e vajit.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen procese pune për prodhimin e vajit me ekstraktim.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e proceseve të punës për prodhimin e vajit.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përgatisë vendin dhe mjetet e punës, për prodhimin e vajit me ekstraktim.
- Të higjienizojë mjetet dhe mjedisin e punës, sipas kushteve higjieno-sanitare.
- Të transportojë, me kujdes, lëndën e parëtë të copëtuar në repart.
- Të transportojë tretësirën në repart.
- Të mbushë ekstraktorët me lëndën e parë të copëtuar.
- Të mbyllë hermetikisht ekstraktorët.
- Të mbikqyrë temperaturën gjatë procesit të distilimit të përzierjes vaj-tretës, për të ruajtur temperaturën konstante.
- Të masë nivelin e tretësit në rezervuar.
- Të shkarkojë pa ndotur ambientin, bërsitë nga ekstraktorët.
- Të transportojë bërsitë nga reparti.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës, duke respektuar rregullat higjieno-sanitare.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me ekstraktim.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me ekstraktim.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të prodhimit të vajit me ekstraktim.

– Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me proceset e punës për prodhimin e vajit me ekstraktim.
– Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
– Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit, gjatë kryerjes së proceseve të punës të prodhimit të vajit me ekstraktim.

Instrumentet e vlerësimit.

– Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen procese pune për prodhimin e vajit me presim.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

– Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me presim.
– Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e proceseve tëpunës për prodhimin e vajit me presim.
– Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
– Të përgatisë vendin dhe mjetet e punës për prodhimin e vajit me presim.
– Të higjienizojë mjetet dhe mjedisin e punës sipas kërkesave higjieno-sanitare.
– Të transportojë lëndën e parë të copëtuar në repartin e presimit.
– Të furnizojë me shumë kujdes presën me lëndën e parë të copëtuar.
– Të shkarkojë bërsitë nga presa, pa ndotur mjedisin ku punohet.
– Të transportojë me kujdes bërsitë nga reparti në vendin e duhur.
– Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës, duke respektuar rregullat higjieno-sanitare.
– Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës, kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me presim.
– Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me presim.
– Të plotësojë dokumentacionin teknik të prodhimit të vajit me presim.
– Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me proceset e punës për prodhimin e vajit me presim.
– Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
– të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit, gjatë kryerjes së proceseve të punës për prodhimin e vajit me presim.

Instrumentet e vlerësimit.

– Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen ambalazhimin dhe ruajtjen e vajit të prodhuar.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse për ambalazhimin dhe ruajtjen të vajit të prodhuar.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për ambalazhimin dhe ruajtjes e vajit të prodhuar.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përgatisë vendin dhe mjetet e punës, për ambalazhimin dhe ruajtjen e vajit të prodhuar.
- Të higjienizojë mjetet dhe mjedisin e punës, sipas kërkesave higjieno-sanitare.
- Të përgatisë ambalazhet bosh, për mbushje, sipas standardeve të kërkuara.
- Të mbikqyrë mbushjen e ambalazheve me vaj.
- Të taposë shishet e mbushura me vaj.
- Të etiketojë ambalazhet me etiketat përkatëse, sipas kritereve të marketingut.
- Të vendosë vajin e ambalazhuar në kuti, pa e dëmtuar.
- Të transportojë produktin e ambalazhuar në magazinë.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës, duke respektuar rregullat higjieno-sanitare.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit të prodhuar.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit të prodhuar.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit të prodhuar.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me proceset e punës për ambalazhimin dhe ruajtjen e vajit të prodhuar.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer për ambalazhimin dhe ruajtjen e vajit të prodhuar.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet kryesisht në repartet e përpunimit për prodhimin e vajit ose në frabrikë të prodhimit të vajit. – Gjatë trajtimit të modulit instruktori i praktikës, ose teknologu i repartit duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të punës për përpunimin e lëndës së parë, prodhimit të vajit me ekstraktim dhe me presim, ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit , si dhe llogaritjeve të

	thjeshta ekonomike lidhur me proceset e punës për prodhimin e vajit. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtaritë konkrete të punës për kryerjen e proceseve të punës për përpunimin e lëndës së parë, prodhimit të vajit me ekstraktim, dhe me presim, ambalazhimit dhe ruajtjes së vajit, si dhe llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me proceset e punës për prodhimin e vajit. – Instruktori i praktikës ose teknologu i repartit duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së makinerive e pajisjeve. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike të përfshira në modul.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme. – Repart për prodhimin e vajit. – Mjete pune për prodhimin e vajit, ambalazhimit dhe ruajtjes së tij. – Lëndë të para për prodhimin e vajit. – Skema, makete, udhëzuesa, katalog, rregullore, standarde shtetërore, etj. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos. – Përmbledhje e legjislacionit në fushën e përpunimit të farave për vaj (kodi i punës, legjislacioni fiskal). – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

3. Moduli "Ujitja e bimëve të arave dhe perimeve"

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT			
Titulli dhe kodi	**UJITJA E BIMËVE TË ARAVE E PERIMEVE**		**M-14-947-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për kryerjen e ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.		
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore		
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar drejtimin mësimor të drejtimit "Bujqësi", niveli II i KSHK.		
Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi kryen punime përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së punimeve përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet për kryerjen e ujitjeve sipas kulturës dhe mënyrës së ujitjes. – Të përcaktojë tokën e mbjellë për ujitje sipas kulturave. – Të transportojë veglat dhe pajisjet në vendin e caktuar. – Të interpretojë dhe skicojnë sipas skicave të gatshme për ujitjen e tokës. – Të përcaktojë kohën dhe mënyrën e duhur të ujitjes sipas llojit të kulturës, tipit dhe pjerrësisë së tokës bujqësore. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së punimeve përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së punime përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së punimeve përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme. – Të plotësojë dokumentacionin teknik të punimeve	

përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me punimet përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve përgatitore për ujitjen me mënyra të ndryshme.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen ujitje sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jtë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përcaktojë kulturën që i përshtatet ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të përcaktojë gjerësinë dhe largësinë e brazdave sipas llojit të tokës.
- Të hapin brazdat duke zbatuar parametrat teknikë sipas përbërjes mekanike, pjerrësisë së tokës etj.
- Të lëshojë ujin në brazdë me një rrymë fillestare të caktuar për të mbërritur sa më shpejt në fund të saj.
- Të përcaktojë kohën e qëndrimit të ujit në brazdë sipas përbërjes grimcametrike të tokës.
- Të ndjekë lëvizjen e ujit në brazdë sipas drejtimit të mbjelljes së bimëve.
- Të kryejë ujitjen sipërfaqësore me rrëshqitje sipas pjerrësisë së tokës.
- Të kontrollojë cilësinë e ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje për plotësimin e kërkesave teknike.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas ujitjes sipërfaqësore me brazda dhe rrëshqitje.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të punimeve përgatitore për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.

- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi kryen ujitjen me shihedhje.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së ujitjes me shihedhje.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e ujitjes me shihedhje.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përzgjedhë kulturën që i përshtatet ujitjes me shihedhje.
- Të kontrollojë impiantin shihedhës për funksionim të rregullt të tij.
- Të montojë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- Të lëshojë ujin në mënyrë të njëtrajtshme për mbulimin e të gjithë sipërfaqes.
- Të kontrollojë në mënyrë të vazhdueshme kryerjen e ujitjes për evitimin e rrjedhjeve nga tubacionet.
- Të çmontojë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- Të pastrojë dhe mirëmbajnë impiantin ujitës sipas kërkesave teknike.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së ujitjes me shihedhje.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së ujitjes me shihedhje.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së ujitjes me shihedhje.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së ujitjes me shihedhje.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me kryerjen e ujitjes me shihedhje.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së ujitjes me shihedhje.

Instrumentet e vlerësimit.

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 4 Nxënësi kryen ujitjen me pika.

	Kriteret e vlerësimit. Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë kryerjes së ujitjes me pika. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për kryerjen e ujitjes me pika. – Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme. – Të përzgjedhë kulturën që i përshtatet ujitjes me pika. – Të përzgjedhë pikatoret e duhura në varësi të kulturës dhe t'i transportojnë ato. – Të montojë pikatoret në tubacione sipas kushteve teknike. – Të përcaktojë normën e ujitjes sipas formulës së dhënë. – Të lëshojë ujin në mënyrë të njëtrajtshme për mbulimin e të gjithë sipërfaqes. – Të kontrollojë në mënyrë të vazhdueshme ujitjen me pika për evitimin e rrjedhjeve nga tubacionet. – Të çmontojë tubat e çmontueshëm dhe pikatoret sipas kushteve teknike. – Të pastrojë dhe mirëmbajë pikatoret sipas kërkesave teknike. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë kryerjes së ujitjes me pika. – Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas kryerjes së ujitjes me pika. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë kryerjes së ujitjes me pika. – Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së ujitjes me pika. – Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me kryerjen e ujitjes me pika. – Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer. – Të zbatojë rregullat e sigurimin teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë ujitjes me pika. ***Instrumentet e vlerësimit.*** – Vëzhgim me listë kontrolli.
Udhëzime për zbatimin e modulit	Ky modul duhet të trajtohet në bazën prodhuese të shkollës ose në ferma bujqësore të cilat praktikojnë mënyra të ndryshme të ujitjes. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të ujitjes sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve për ujitjen sipërfaqësore me brazda

	e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve dhe impianteve për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së veglave, pajisjeve dhe impjanteve. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për ujitjen sipërfaqësore me brazda e rrëshqitje, me shihedhje dhe me pika si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen terreni, veglat dhe pajisjet e punës të mëposhtme. – Skica të gatshme me skema për rrjetin e ujitjes sipërfaqësore me brazda, me shihedhje dhe me pika. – Impiant për ujitjen me shihedhje dhe me pika, – Tubacione, etj. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos. – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.

4. Moduli “Prodhimi i farës së perimeve”

Drejtimi: **Bujqësi**
Profili: **Prodhim bimor**
Niveli: **III i KSHK**
Klasa: **12**

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	PRODHIMI I FARËS SË PERIMEVE	**M-14-1653-20**
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për prodhimin e farave të perimeve, si dhe për të kryer llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me këto procese pune.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar drejtimin mësimor “Bujqësi”, niveli II i KSHK, si dhe modulet “Përgatitja e tokës për mbjellje” dhe “Mbjellja e kulturave të arave.	

Rezultatet e të mësuarit (RM) dhe procedurat e vlerësimit	**RM 1**	**Nxënësi përgatit tokën për mbjelljen e perimeve për prodhim fare.** ***Kriteret e vlerësimit.*** Nxënësi duhet të jetë i aftë. – Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë punimit bazë dhe plotësues të tokës. – Të përzgjedhë veglat, pajisjet për kryerjen e punimit bazë dhe plotësues sipas kulturës. – Të përcaktojë tokën e mbjellë për punimeve sipas kulturave. – Të përgatisë veglat dhe pajisjet e punës për kryerjen e punimeve. – Të transportojë veglat dhe pajisjet në vendin e caktuar. – Të pastrojë tokën nga gurët dhe mjetet e tjera të forta. – Të kryejë sistemimin dhe nivelimin e tokës. – Të kryejë punimin bazë dhe plehërimin të tokës. – Të kryejë punimet plotësuese të tokës. – Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë punimit bazë dhe plotësues të tokës. – Të pastrojë veglat dhe mjetet e punës pas punimeve të tokës. – Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë punimit bazë dhe plotësues të tokës. – Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së përgatitjes së tokës për mbjelljen e perimeve për prodhim fare. – Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me

përgatitjen e tokës për mbjelljen e perimeve për prodhim fare.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
- Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve bazë dhe plotësues të tokës për mbjellje të perimeve për prodhim fare.

Instrumentet e vlerësimit.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi kryen mbjelljen e perimeve për prodhim fare.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.
- Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse gjatë mbjelljes së perimeve për prodhim fare.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për mbjelljen e perimeve për prodhim fare.
- Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
- Të përcaktojë kulturën që do të mbillet.
- Të përcaktojë distancat e mbjelljes së bimëve.
- Të kryejë piketimin e parcelës sipas distancave të mbjelljes.
- Të izolojë parcelën për prodhimin e farës nga parcelat e prodhimit të zokonshëm.
- Të ndërtojë brezat mbrojtëse nga erërat dhe insektet që të pengojë pjalmimin nga bimët e tjera.
- Të kryejë mbjelljen e farave ose fidanëve sipas standartit të mbjelljes.
- Të kryejë ujitje pas mbjelljes së farave dhe fidanëve.
- Të kryejë prashitjet dhe plehërimin plotësues gjatë vegjetacionit.
- Të eleminojë bimët e huaja ose të papërshtatshme që nuk janë tipike të kultivarit.
- Të kontrollojë në mënyrë të vazhdueshme gjendjen shëndetësore të bimëve.
- Të kujdeset siç duhet për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë mbjelljes së perimeve për prodhimin e farës.
- Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës pas mbjelljes së perimeve për prodhimin e farës.
- Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë mbjelljes së perimeve për prodhimin e farës.
- Të plotësojë dokumentacionin teknik të mbjelljes së perimeve për prodhimin e farës.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me mbjelljen e perimeve për prodhimin e farës.
- Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.

– Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së perimeve për prodhimin e farës.

Instrumentet e vlerësimit.

– Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 3 Nxënësi prodhon dhe ruan farën e perimeve.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë.

– Të veshë uniformën dhe pajisjet e duhura mbrojtëse të prodhimit dhe ruajtjes së farës së perimeve.
– Të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme për nxjerrjen e farave nga frutat, paketimit dhe ruajtjes së tyre.
– Të transportojë veglat, pajisjet dhe materialet e nevojshme.
– Të përzgjedhë kulturën, bimët që do të merren frutat.
– Të përcaktojë vendin dhe pozicionin e marrjes së frutave në bimë.
– Të kryejë vjeljen e frutave me dorë.
– Të kryejë nxjerrjën e farave me mënyra të ndryshme.
– Të kryejë pastrimin dhe eleminimin e farave të vogla, të dëmtuara ose të papjekura.
– Të kryejë tharjen e farave në temperatura të caktuara sipas standartit.
– Të kryejë seleksionimin e farave të papërshtatshme.
– Të ambalazhojë farën e prodhuar sipas standardit.
– Të etiketojë mbi ambalazh të gjithë treguesit e farës (emrin e kultivarit, fuqinë mbirëse, aftësinë mbirëse, pastërtinë analitike).
– Të kryejë ruajtjen e farës së prodhuar në kushte të përshtatshme të ruajtjes.
– Të kujdeset për veglat, pajisjet dhe materialet e punës gjatë prodhimit dhe ruajtjes së farës sëprodhuar të perimeve.
– Të pastrojë vendin dhe mjetet e punës gjatë nxjerrjes, paketimit dhe ruajtjes së farës.
– Të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm gjatë prodhimit dhe ruajtjes së farës.
– Të plotësojë dokumentacionin teknik të kryerjes së prodhimit dhe ruajtjes së farës.
– Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me prodhimin dhe ruajtjen e farës.
– Të plotësojë faturën financiare për punën e kryer.
– Të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë prodhimit dhe ruajtjes së farës së perimeve.

Instrumentet e vlerësimit.

– Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit	– Ky modul duhet të trajtohet në fermën e shkollës ose në ferma bujqësore pranë shkollës. – Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrime konkrete të proceseve të prodhimit të farës së perimeve të ndryshme, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e veprimeve për prodhimin e farës së perimeve në kushtet e fermës bujqësore, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë përdorimin dhe mirëmbajtjen e veglave, mjeteve që përdoren gjatë prodhimit të farës, si dhe të llogaritjeve të thjeshta ekonomike lidhur me to. – Instruktori i praktikës duhet të mbikqyrë respektimin e rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit dhe mirëmbajtjes së veglave, pajisjeve gjatë prodhimit të farës së perimeve. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike tëpërfshira në këtë modul.
Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen terreni, veglat dhe pajisjet e punës të mëposhtme. – Pankarta, skica, udhëzues, katalogë, rregullore, etj – Manuale për teknika të ndryshme të prodhimit të farave. – Fara të bimëve të ndryshme. – Fidanë. – Qese të vogla për ambalazhimin e farave. – Etiketa shoqëruese dhe treguese. – Vegla dhe pajisje për punimin e tokës. – Rafte për vendosjen dhe ruajtjen e farave. – Pajisje kancelarie. – Makina llogaritëse dore. – Manualet e preventivimit dhe për zbërthimin e kostos. – Modele të dokumetacionit financiar dhe fiskal.